

misfit. ιδέες παράξενες

εκδόσεις **oposito**

Αθήνα / Φθινόπωρο 2023

ISSN: 2654-1963

Συντακτική ομάδα

Ντάνα Παπαχρήστου / PhD, Θεωρητικός, Καλλιτέχνης του Ήχου,
Διδάσκουσα Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Χάρης Καλαϊτζίδης / MA Ευρωπαϊκή Φιλοσοφία, Royal Holloway
του Πανεπιστημίου του Λονδίνου

Κύνθια Πλαγιανού / PhD Φιλοσοφία, Royal Holloway του
Πανεπιστημίου του Λονδίνου, Διδάσκουσα στο Royal Holloway
University

Επιστημονική ομάδα

Σωτηρία Ισμήνη Γούναρη / PhD, Τμήμα Φιλοσοφίας ΕΚΠΑ

Μάριος Εμμανουηλίδης / MA Κοινωνιολογία, ανεξάρτητος
ερευνητής

Χλόη Κολύρη / MA, Ψυχίατρος, Αναλύτρια, Οργανώτρια των
σεμιναρίων Deleuze-Guattari

Θανάσης Λάγιος / PhD, Τμήμα Φιλοσοφίας ΕΚΠΑ

Ιουλία Μέρμηγκα / PhD Κινηματογραφικών και Πολιτισμικών
Σπουδών, ΕΚΠΑ

Ευτύχης Πυροβολάκης, Επίκουρος καθηγητής Φιλοσοφίας,
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Γιώργος Σωτηρόπουλος / PhD Πολιτική θεωρία, Kent University

Φωτογραφία εξωφύλλου

Δήμητρα Κουστερίδου

#2 from 6.8 KOhm series

sound composition, graphite and ink on paper, 35 X 50 cm, 2019

Σελιδοποίηση

Κώστας Κεχαγιάς

Διόρθωση / επιμέλεια κειμένων

Ρουμπίνη Ποντικάκη

Υπεύθυνος έκδοσης

Μιχάλης Μεντίνης

Όλες οι φωτογραφίες του τεύχους είναι από έργα της Δήμητρας Κουστε-
ρίδου (εκτός από εκεί που επισημαίνεται διαφορετικά)

<https://www.dimitrakousteridou.com/>

3 EDITORIAL / **ΧΑΡΗΣ ΚΑΛΑΪΤΖΙΔΗΣ, ΝΤΑΝΑ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ, ΚΥΝΘΙΑ ΠΛΑΓΙΑΝΟΥ**

ΔΙΚΑΙΟ(ΣΥΝΗ), ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ, ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

- 10 Η χωρική δικαιοσύνη ως αφηρημένη μηχανή: Ένα διαγραμματικό μοντέλο
θεώρησης / **ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ**
- 17 Σκέψεις πάνω στην αναρχική νομολογία του Ντελέζ / **ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΝΕΡΟΣ**
- 24 Αντίσταση, επιθυμία, conatus: Διαβάζοντας τον Ντελέζ που διαβάζει
Φουκώ μέσα από σπινοζικούς φακούς / **ΦΑΙΗ ΑΛΑΦΟΥΖΟΥ**

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΑ, ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ, ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ

- 32 «Εσείς οι Ντελεζιανοί αλλάζετε φύλα σαν τα πουκάμισα»: Συνέντευξη με
τη Χλόη Κολύρη / **ΧΛΟΗ ΚΟΛΥΡΗ**
- 38 Deleuze & Guattari, φεμινισμοί και queer / **ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΗΓΑΣ**
- 45 «Γιατί η πατριαρχία προϋποτίθεται;»: Σχόλιο στην πολιτική φιλοσοφία των
Χιλίων Πλατωμάτων / **EDWARD THORNTON** - μετάφραση **ΚΥΝΘΙΑ ΠΛΑΓΙΑΝΟΥ**

ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ

- 54 Καπιταλισμός και ανατρεπτική στρατηγική: Συνέντευξη με τον *Nathan
Widder* / **NATHAN WIDDER**
- 62 Νομάδες, φυγές, περιπλανήσεις / **ΝΤΑΝΑ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ**
- 70 Κινηματογράφος και οικολογία της προσοχής / **ΙΟΥΛΙΑ ΜΕΡΜΗΓΚΑ**

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

- 80 Του αφέντη μας η φάτσα: *Δεσποτεία, προσωπολατρία και Κυριάκος
Μητσοτάκης* / **ΧΑΡΗΣ ΚΑΛΑΪΤΖΙΔΗΣ**
- 89 Σημειώσεις [σε τσιγαρόχαρτο] για την [εγκατάλειψη της] θεωρία[ς] του
υποκειμένου: Για τη μικροπολιτική κατάργηση της διάκρισης μεταξύ τακτι-
κής και φιλοσοφίας / **ΝΙΚΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ**
- 97 Εξωγήινοι, τέρατα και επανάσταση στον *Σκοτεινό Ντελέζ* / **ANDREW CULP**
- μετάφραση: **ΝΤΑΝΑ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ**
- 102 Subcomandante Marcos: *Προς μια ελάσσινα ψυχολογία* / **ΜΙΧΑΗΛ ΜΕΝΤΙΝΗΣ**

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ

- 110 Andrew Culp, *A Guerrilla Guide to Refusal* / **ΧΑΡΗΣ ΚΑΛΑΪΤΖΙΔΗΣ**

ΤΕΧΝΗ

- 116 Περάσματα / **ΚΥΝΘΙΑ ΠΛΑΓΙΑΝΟΥ**
- 118 Τρία Πεζά / **ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΕΓΚΑΣ**
- 124 Άκρες / **ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ**
- 126 κόρπς σαν οργάν / **ΚΑΛ**
- 127 Τρία Ποιήματα / **ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΡΣΟΣ**

misfit. #3

Detail from "Over surfaces where thoughts almost are"
acrylic / clay / epoxy / circuits / piezo / electricity on canvas, variable dimensions, ongoing-

Editorial

Το τρίτο τεύχος του περιοδικού *Misfit* είναι αφιερωμένο στους Ντελέζ και Γκατταρί. Οι εκδόσεις οροπισοτά μάς εμπιστεύτηκαν το συντακτικό έργο κι εμείς αποδεχτήκαμε με ενθουσιασμό, αναγνωρίζοντας τη σημασία της πρωτοβουλίας ως μέρος μιας ευρύτερης εγχώριας κίνησης που αναπτύσσεται γύρω από τη σκέψη των Ντελέζ και Γκατταρί και η οποία περιλαμβάνει σεμινάρια, μεταφράσεις, εκδηλώσεις και ομάδες. Στην πορεία, έγινε προφανές και το ρίσκο του εγχειρήματος, αφού πρόθεσή μας ήταν ο συγκερασμός της ακαδημαϊκής σύμβασης των ανώνυμων κρίσεων με μια πολυθεματική και πλουραλιστική, από άποψη στυλ και οπτικής, συνέντευξη κειμένων. Από τη μία πλευρά λοιπόν, ενθουσιασμέν@ καλοδεχτήκαμε κείμενα εξαιρετικά ενδιαφέροντα και επαρκώς ετερογενή σε σχέση με τις προσδοκίες μας· από την άλλη, βρεθήκαμε ανάμεσα στα πυρά ομάδων και τάσεων ερμηνείας του ντελεζογκατταριανού στοχασμού.

Διακινδυνεύοντας μια κάποια υπεραπλούστευση του σύνθετου φαινομένου της κίνησης και διακίνησης των ιδεών, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η κορύφωση του ενδιαφέροντος για τους Ντελέζ και Γκατταρί στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια είναι έκφανση μιας παγκόσμιας τάσης (εντατικοποιημένης μέσω του διαδικτύου) για εύρεση ή επ-ανεύρεση εργαλείων σκέψης. Φυσικά, όπως καθετί που εναποθέτει την τύχη του στο τρέχον σύστημα ρωών επιθυμίας και πληροφορίας, έτσι και οι ιδέες μπορούν να απονευρωθούν σε τέτοιο βαθμό που να καταλήξουν σε αποχαυνωτικά σλόγκαν ή σε κυνικά *trademarks*: Έχουμε δει πολλά τα τελευταία χρόνια, τοποθετήσεις κακοποιητικές τόσο ως προς τον Ντελέζ όσο κι ως προς τις έννοιές του. Έχουμε ακούσει για τον απολιτικό Ντελέζ, αστό καθηγητάκο που ασχολείται αποκλειστικά με την οντολογία, έχουμε τρομάξει με τον φιλελεύθερο Ντελέζ (Patton, 2000) κι έχουμε γελάσει με τον Ντελέζ του BuzzFeed (Matthews, 2014) και του ισραηλινού στρατού (Dean, 2006). Ακόμα χειρότερα, έχουμε γνωρίσει ομάδες που θεωρούν τις εαυτές τους νομαδικές γιατί περνάνε τους χειμώνες στη Βαρκελώνη και τα καλοκαίρια στην Αντίπαρο, έχουμε διαβάσει άρθρα που εξηγούν πώς οπλίζεται το σκυρόδεμα *ριζωματικά* κι έχουμε ακούσει, με απόλυτη σοβαρότητα, την άποψη ότι ο Ντελέζ είναι κατά βάθος ένας πιστός χαϊντεγκεριανός. Πέρα απ' αυτή την περιρρέουσα ατμόσφαιρα σύγχυσης, εμείς πιστεύουμε ότι τα πράγματα είναι μάλλον απλά: Οι Ντελέζ και Γκατταρί μάς κληροδότησαν δύο τόμους (και κάτι επιπλέον) *πολιτικής φιλοσοφίας*, πάνω από 1.000 σελίδες κριτικής και μια θεωρία του καπιταλισμού που είναι «σίγουρα η πιο εντυπωσιακή μετά απ' αυτή του Μαρξ» (Fisher, 2009: 5). Κι ακόμα, οι Ντελέζ και Γκατταρί μάς άφησαν, μαζί με τις θεωρίες τους, μια απλή οδηγία: *Χρησιμοποιήστε μας! Πάρτε μόνο ό,τι λειτουργεί, μονάχα ό,τι σας βολεύει! Κάντε αυτές τις έννοιες όπλα κι εργαλεία στους καθημερινούς σας αγώνες.*

Αυτή είναι και η προσέγγισή μας, μια προσέγγιση καθαρά *χρηστική*. Πώς μπορούν οι έννοιες να γίνουν βέλη; Τι μπορεί να διατηρήσει τις θεωρίες των Ντελέζ και Γκατταρί ως μια χρήσιμη φαρέτρα τακτικών και όχι ως ταριχευμένα 'πατερικά κείμενα' στο σκοτεινό μουσείο της γνώσης; Για εμάς η σκέψη των Ντελέζ-Γκατταρί ήταν και παραμένει ουσιαστικό πολιτικό. Η προσέγγισή μας δεν αναγνω-

ρίζει το αφήγημα που θέλει την απολιτίκ, αλλά εννοιολογικά στιβαρή, σκέψη του Ντελέζ να συναντά την αποσπασματική, αλλά πολιτικά παραγωγική, γκερίλα-γραφή του Γκατταρί – κι αυτό γιατί αναγνωρίζουμε τόσο το πολιτικό πρόσημο της πρώιμης ντελεζιανής φιλοσοφίας της διαφοράς, που συνεισφέρει τα απαραίτητα κονστρουκτιβιστικά εργαλεία για τα ‘πολιτικά έργα’ (θεωρίες χρονικότητας, συγκρότησης του υποκειμένου, κ.λπ.), όσο και την εννοιολογικά εκλεπτυσμένη σκέψη του πρώιμου γκατταριανού έργου (Guattari, 1984). Κυρίως, όμως, προχωράμε πέρα από τέτοιου είδους ανούσια διλήμματα, τα οποία «κομματιάζουν το πτώμα [των Ντελέζ και Γκατταρί] σαν ιατροδικαστής που πραγματοποιεί αυτοψία» (Quiver, 2021) και σκύβουμε πάνω από τη δυναμική του φιλοσοφικού συνδυασμού, ώστε να ενισχύσουμε τις πολιτικές χρήσεις του συγγραφικού τους έργου.

Υπό αυτό το πρίσμα, μας ενδιαφέρουν – σχεδόν αποκλειστικά κι οριακά εμμονικά – οι σύγχρονοι αγώνες, τούτες οι τεθλασμένες, διακεκομμένες γραμμές που προχωράνε από ήττα σε ήττα. Και θέλουμε να συμβάλουμε στην ενίσχυσή τους, να προσφέρουμε μερικές αράδες τακτικής διαύγειας, ν’ ανοίξουμε τη φιλοσοφία – με λοστό αν χρειαστεί – στο πραγματικό της «έξωθεν» – είναι πασιφανές πως μια ριζοσπαστική θεωρία χωρίς κίνημα παράγει απολιθωμένες σχέτες· εξίσου, όμως, ένα ριζοσπαστικό κίνημα χωρίς θεωρία επαναλαμβάνει πανάρχαια λάθη (The Invisible Committee, 2015: 236-237). Στην εποχή του δόγματος ‘Δεν Υπάρχει Εναλλακτική’ [There Is No Alternative / TINA], πιστεύουμε πως η πολιτική σκέψη των Ντελέζ και Γκατταρί είναι *εξαιρετικά χρήσιμη* για τους αγώνες, χρήσιμη για δύο τουλάχιστον λόγους.

Πρώτον, πρόκειται για μια σκέψη *πολυεπίπεδη*, μια προσέγγιση που πρωτοτυπεί φέρνοντας τη μικροπολιτική δίπλα στη μακροπολιτική. Η έμφαση στην υποκειμενικότητα, στις ρευστές σχέσεις που δομούν την καθημερινή ζωή και στην εσωτερική οργάνωση των (πολιτικών και ‘μη’) ομάδων έχει δικαίως χαρίσει στους Ντελέζ και Γκατταρί τον τίτλο των στοχαστών μιας μοριακής, επιθυμητικής επανάστασης. Παρ’ όλα αυτά, οι αναλύσεις τους δεν περιορίζονται στη μικροπολιτική (όπως θέλουν να πιστεύουν διάφοροι ακαδημαϊκοί κεντροαριστερής καταβολής)· απεναντίας, οι Ντελέζ και Γκατταρί μάς προσφέρουν μια σύνθετη μακροπολιτική θεωρία, ασχολούμενοι με πολλά από τα βασικά ζητήματα της σύγχρονης πολιτικής σκέψης, όπως ο πόλεμος, οι μειονότητες και η αυτονομία (Sibertin-Blanc, 2016: 9-10).

Δεύτερον, οι αναλύσεις των Ντελέζ και Γκατταρί είναι πολύπλευρες, καθώς αναγνωρίζουν πολλά συστήματα κυριαρχίας και, συνεπώς, πολλούς, διαφορετικούς, ξεχωριστούς κι ασύμμετρους αγώνες. Πράγματι, ενώ το κύριο θέμα τους είναι ο καπιταλισμός, οι Ντελέζ και Γκατταρί μιλάνε επίσης για

το κράτος, τη διαδικασία έμφυλης ταυτοποίησης, την παθολογικοποίηση των μη-κανονικών και τον ρατσισμό. Κοινώς, οι αναλύσεις τους προσφέρονται για μια *πολλαπλά αντι-εξουσιαστική* κινηματική χρήση. Έτσι, όταν βγάλαμε το κάλεσμα συμμετοχής σ' αυτό το τεύχος, η ερώτηση που θέσαμε ήταν: «Πώς μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το θεωρητικό έργο των Ντελέζ και Γκατταρί για να *κατανοήσουμε* και να *πολεμήσουμε* κυριαρχικά συστήματα όπως ο καπιταλισμός, το κράτος, η πατριαρχία, ο ρατσισμός, η ετεροκανονικότητα, ο εθνικισμός κι ο σπισισμός;».

Οι απαντήσεις στο κάλεσμα υπήρξαν πολλές κι απρόσμενες. Ήρθαν από άτομα κοντινά σε εμάς, όσο κι από άλλα που βρίσκονταν απίστευτα μακριά. Άξαφνα, μάς αποκαλύφθηκε ένας αδιόρατος ιστός, μικρά εργαστήρια που έπλαθαν –«στην προσωπική τους γωνιά, με όσους λιγότερους ανθρώπους γίνεται» (Deleuze, 1995: 10)– δικά τους όπλα κι εργαλεία.

Αν μη τι άλλο, αυτό το τεύχος λειτουργεί ενωτικά, ωθώντας τούτες τις *νομαδικές μονάδες* σε έναν παράξενο, βουβό διάλογο.¹ Είναι, συνεπώς, ένα *Misfit* για τα *Misfits*, για όλ@ τ' απροσάρμοστα, τ' αταίριαστα, τ' ανάρμοστα, αυτά που δεν χωράνε, που τρέφουν *ιδέες παράξενες* και που σκοπεύουν να γίνουν ακόμα πιο προβληματικά, ακόμα πιο άκαμπτα, έτσι ώστε να σπάσει, όχι η θέλησή τους, αλλά αυτός ο κόσμος.

Το τεύχος αρχίζει με ένα άρθρο του **Γιώργου Σωτηρόπουλου**, ο οποίος χρησιμοποιεί τις ντελεζογκατταριανές έννοιες του διαγράμματος, της συναρμογής και της αφηρημένης μηχανής για να παραγάγει μια υλιστική θεωρία της χωρικής δικαιοσύνης. Παραμένοντας στα όρια ενός θεωρητικού πεδίου, αλλά παράλληλα φέρνοντας παραδείγματα από την πολιτική μας καθημερινότητα, ο Γιώργος αναδεικνύει την εγγενή κανονιστικότητα του χώρου και θέτει τις βάσεις για μια εμμενή, πρακτική ηθική: «Ποιας μηχανής είσαι παραγωγικό κομμάτι;». Περνώντας από τη γενική σημασία της δικαιοσύνης στην πιο συγκεκριμένη έννοια του δικαίου, το κείμενο του **Χρήστου Μαρνέρου** εξετάζει τις σπάνιες αναφορές του Ντελέζ στον Νόμο ώστε να πλάσει μια μη-δικανική, αναρχική νομολογία. Μια τέτοια νομολογία, υποστηρίζει ο Χρήστος, θα παραιτούνταν από την εύρεση γενικών κανόνων (οι οποίοι αποσιωπούν τη διαφορά και τη μοναδικότητα της κάθε περίπτωσης) και θα επέτρεπε τον υπαρξιακό πειραματισμό χωρίς να δίνει προτεραιότητα σε μία συγκεκριμένη μορφή ζωής. Παραμένοντας σε αυτόν τον *διαγραμματικό* τρόπο σκέψης, η **Φαίη Αλαφούζου** αναλύει την πλέον γνωστή 'διαφωνία' Ντελέζ-Φουκώ γύρω από το ζήτημα της επιθυμίας, αγγίζοντας τη φιλοσοφία του Σπινόζα και δίνοντας μια πρωτότυπη απάντηση στο γιατί *η αντίσταση προηγείται*. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το άρθρο της Φαίης αποτελεί το ιδανικό κλείσιμο γι' αυτή την πρώτη ενότητα του τεύχους («Δίκαιο[σύνη], Διάγραμμα, Αντίσταση»), μια εισαγωγή στις πολυπλοκότητες της ντελεζογκατταριανής επιθυμοκεντρικής πολιτικής.

Οι επόμενες τρεις ενότητες του τεύχους χρησιμοποιούν τη σκέψη των Ντελέζ-Γκατταρί, για να μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε και να πολεμήσουμε συστήματα (ή, ακριβέστερα, *συμπλέγματα συστημάτων*) κυριαρχίας. Έτσι, η δεύτερη ενότητα («Πατριαρχία, Φεμινισμός, Φύλο και Σεξουαλικότητα») ξεκινά με μια συνέντευξη με τη **Χλόη Κολύρη**, ψυχίατρο-αναλύτρια κι οργανώτρια των σεμιναρίων «Deleuze-Guattari: Απεδαφικοποιήσεις και Ριζώματα». Μεταξύ άλλων, η Χλόη εξετάζει τη σημασία της ντελεζογκατταριανής σκέψης για τους αγώνες ενάντια στην πατριαρχία και την ετεροκανονικότητα, απαντά σε φεμινιστικές κριτικές εναντίον των Ντελέζ-Γκατταρί και χαρτογραφεί τις χειραφετικές δυνατότητες της ψυχανάλυσης. Η πολύπλοκη, ασύμμετρη σχέση των Ντελέζ-Γκατταρί με τον

1. Στο πλαίσιο του διαλόγου που διαμορφώνεται στο παρόν τεύχος, αποφασίσαμε να διατηρήσουμε τις διαφορετικές μεταγραφές των κύριων ονομάτων, καθώς και τις διαφορετικές αποδόσεις της ορολογίας που πρότειναν οι δύο στοχαστές, όπως χρησιμοποιούνται σε κάθε άρθρο. Σκοπός μας: Να αναδείξουμε τον ιδιαίτερο μεταφραστικό –και όχι μόνο– πλουραλισμό που χαρακτηρίζει τις ντελεζιανές σπουδές στη γλώσσα μας.

Φεμινισμό και το Queer αποτελεί και το θέμα του άρθρου του **Γιάννη Ρήγα**, που είναι γραμμένο με ιδιαίτερο τρόπο και βαθιά γνώση του σχετικού πεδίου. Διατρέχοντας τη σχετική βιβλιογραφία γύρω από αυτή τη σχέση «διπλής ανισότητας» και τονίζοντας τα σημεία ασυμβατότητας, αδυνατότητας και αμηχανίας, το άρθρο του Γιάννη παράγει περισσότερες ερωτήσεις παρά απαντήσεις. Με μια πιο κριτική διάθεση, ο **Edward Thornton** κλείνει αυτή την ενότητα υποστηρίζοντας πως μια συγκροτημένη, συστηματική ανάλυση της πατριαρχίας απουσιάζει από το έργο των Ντελέζ-Γκατταρί. Παρ' όλα αυτά, ο Edward προσφέρει κάποιες σημειώσεις προς μια ντελεζογκατταριανή θεώρηση του σεξισμού και του μισογυνισμού, σκιαγραφώντας μια «αφηρημένη μηχανή φαλλοποίησης» και συνεπώς 'λύνοντας το πρόβλημα' εντός του συστήματος των δύο διανοητών.

Ο καπιταλισμός είναι το θέμα της τρίτης ενότητας, η οποία ανοίγει με μια συνέντευξη με τον καθηγητή πολιτικής φιλοσοφίας **Nathan Widder**. Μετά από μια σύντομη ανάλυση της ντελεζογκατταριανής θεώρησης του καπιταλισμού, ο Nathan παραθέτει κάποιες σκέψεις πάνω στο ζήτημα της αντικαπιταλιστικής στρατηγικής, εξηγώντας γιατί η ντελεζογκατταριανή σκοπιά διαφέρει από άλλες τακτικές προσεγγίσεις και τονίζοντας τη σημασία εννοιών όπως το «γίνεσθαι-επαναστικό» και η «πολεμική μηχανή». Συνεχίζοντας το έργο εννοιολογικής αποσαφήνισης των κύριων ντελεζογκατταριανών πολιτικών κατηγοριών, το άρθρο της **Ντάνας Παπαχρήστου** επανεξετάζει το πολιτικό διακύβευμα του «νομαδισμού», των «γραμμών φυγής» και της «πλανοδιότητας». Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Ντάνα ψηλαφεί τις δυνατότητες ανάδυσης νέων θεωρητικο-πρακτικών συναρμογών που πολεμούν τον καπιταλισμό. Η ανάγκη (εφ)εύρεσης νέων αντικαπιταλιστικών όπλων κι εργαλείων εμφανίζεται και στο άρθρο της **Ιουλίας Μέρμηγκα**, το οποίο χρησιμοποιεί τη «σινεφιλοσοφία» του Ντελέζ για να αναλύσει τις μεταμορφώσεις της ανθρώπινης προσοχής στους καιρούς του ύστερου καπιταλισμού. Υποστηρίζοντας ότι ο σύγχρονος ψηφιακός μετα-κινηματογράφος βασίζεται σε μια οικονομία αιχμαλώτισης της προσοχής, η Ιουλία προτείνει μια καινούργια, αναστοχαστική και δημιουργική «οικολογία της προσοχής», η οποία αναδιαμορφώνει τον ψυχικό μας αυτοματισμό, πλάθοντας χειραφετησιακές υποκειμενικότητες.

Η τελευταία (εκ των τριών) ενότητα *κριτικής διάγνωσης και τακτικής πρότασης* τιτλοφορείται «Κράτος και Επανάσταση». Όσον αφορά το «Κράτος», ο **Χάρης Καλαϊτζίδης** χρησιμοποιεί τις ντελεζογκατταριανές θεωρίες περί δεσποτισμού και προσωπότητας για να μελετήσει τον νεοσυντηρητισμό της κυβέρνησης Μητσοτάκη. Ορμώμενος από την ανάλυση της φάσας του Μητσοτάκη σε δελτίο του Star, ο Χάρης εξετάζει τον σύγχρονο ρατσισμό στην Ελλάδα και ψηλαφεί αντι-δεσποτικές γραμμές φυγής που *αποσυναρμολογούν το πρόσωπο*. Όσον αφορά το «και», αυτό το παράξενο ενωτικό που ισορροπεί στο ενδιάμεσο Κράτους-Επανάστασης, ο **Νίκος Χαραλαμπόπουλος** προσφέρει ένα συναρπαστικό γλίστρημα στην «[εγκατάλειψη της] θεωρία[ς] του υποκειμένου», βραχυκυκλώνοντας τη διάκριση μεταξύ τακτικής και φιλοσοφίας. Συγκεκριμένα, ο Νίκος αντικαθιστά το επαναστατικό «Υποκείμενο της Ιστορίας» με μια χαοτική σύνθεση «αντι-διαλεκτικών υπολειμμάτων», την οποία τοποθετεί σε μια συνθήκη εμφυλίου πολέμου, βοηθώντας μας να επανανοηματοδοτήσουμε τους αγώνες και τις συγκρούσεις του καιρού μας.

Θεματοποιώντας την «Επανάσταση», ο **Andrew Culp** αναζητά νέα επαναστατικά μοντέλα για την εποχή του Ανθρωπόκαινου, ανακαλύπτοντας στοιχεία τους σε διαστροφικές εκδοχές των μυθικών μορφών της Γαίας, του Προμηθέα και της Μήδειας. Σήμερα, καταλήγει ο Andrew, η επανάσταση πρέπει να περάσει από το «μοριακό-τερατώδες» στο «απόκοσμο-εξωγήινο»: την ανατριχιαστική εισβολή από ένα βαρβαρικό έξωθεν που πυροδοτεί τον *Θάνατο Αυτού του Κόσμου*. Τέλος, ο **Μιχάλης Μεντίνης** εισηγείται μια «ελάσσονα ψυχολογία», συμπληρωματική της ντελεζογκατταριανής κριτικής στην ψυχανάλυση και αναγκαία για την κατανόηση των ριζοσπαστικών υποκειμενοποιήσεων. Σε αυτό το πνεύμα ο Μιχάλης, με δεξιοτεχνική χρήση της ντελεζογκατταριανής ανάλυσης των συλλογικών διαρρυθμίσεων ως όρων ανάδυσης των υποκειμένων και των προσώπων-δρόντων (τα οποία η δογματική

ψυχολογία θέτει αξιωματικά), δικαιώνει την περίπτωση του Subcomandante Marcos των Ζαπατίστας, ως το κατ'εξοχήν νομαδικό υποκείμενο ενός επαναστατικού γίνεσθαι.

Ακολουθεί μια βιβλιοπαρουσίαση του *A Guerrilla Guide to Refusal* (Andrew Culp, 2022), γραμμένη από τον **Χάρη Καλαϊτζίδη**. Με εγκωμιαστική –αλλά και κριτική– διάθεση, ο Χάρης συνοψίζει τις πολιτικές δυνάμεις κι αδυναμίες του *Guerrilla Guide*, αξιολογώντας τη χρησιμότητά του στην καταπολέμηση των σύγχρονων διαρρυθμίσεων εξουσίας.

Το τρίτο τεύχος του *Misfit* κλείνει με κάποια καλλιτεχνικά γραπτά που καταφάσκουν την γραφή ως εγκάρσια αναμέτρηση με το *ζειν* και την *εμπειρία*: τρία ποιήματα της **Κύνθιας Πλαγιανού**, άλλα τόσα του **Γιώργου Βάρσου**, τρία μικρά κείμενα του **Στέφανου Ρέγκα**, ένα μοναδικό πεζό του **Καλ** κι έναν νομαδικό μονόλογο του **Γιάννη Δημόπουλου**.

Στέλνουμε αυτό το τεύχος σαν μήνυμα σε μπουκάλι, σκόρπια σήματα μορς ή κομμάτια από κράσπεδο. Θα έχουμε πετύχει τον σκοπό μας αν φανεί χρήσιμο έστω και σε ένα από εσάς, ένα *Misfit* «που, με την απαιτούμενη ταπεινοφροσύνη, δεν καταφέρνει να γνωρίσει αυτό που γνωρίζουν όλοι» (Ντελέζ, 2019: 202).

Η συντακτική επιτροπή,
Χάρης Καλαϊτζίδης
Ντάνα Παπαχρήστου
Κύνθια Πλαγιανού

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Culp, A. (2022). *A guerrilla guide to refusal*. Μινεάπολη: The University of Minnesota Press.
- Dean, J. (2006, 26 Σεπτεμβρίου). *Why the Israeli Army Loves Deleuze*, διαθέσιμο στο: https://jdeanitic.typepad.com/i_cite/2006/09/why_the_israeli.html
- Deleuze, G. (1995). Letter to Harsh Critic. Στο *Negotiations (1972-1990)*, μτφρ. M. Joughin. Νέα Υόρκη: Columbia University Press.
- Fisher, M. (2009). *Capitalist realism: Is there no alternative?* Γουίντσεστερ: Zero Books.
- Guattari, F. (1984). Machine and Structure. Στο *Molecular Revolution: Psychiatry and Politics*, μτφρ. R. Sheed. Νέα Υόρκη: Penguin Books.
- Matthews, D. (2014, 20 Μαΐου). *BuzzFeed's founder used to write Marxist theory, and it explains BuzzFeed perfectly*, διαθέσιμο στο: <https://www.vox.com/2014/5/20/5730762/buzzfeeds-founder-used-to-write-marxist-theory-and-it-explains>
- Ντελέζ, Ζ. (2019). *Διαφορά και Επανάληψη*, μτφρ. Κ. Β. Μπουντάς. Αθήνα: Εκκρεμές.
- Patton, P. (2000). *Deleuze and the political*. Λονδίνο: Routledge.
- Quiver. (2021). *About*, διαθέσιμο στο: <https://ourquiver.org/About>
- Sibertin-Blanc, G. (2016). *State and politics: Deleuze and Guattari on Marx*, μτφρ. A. Hodges. Λος Άντζελες: Semiotext(e).
- The Invisible Committee. (2015). *To Our Friends*, μτφρ. R. Hurley. Λος Άντζελες: Semiotext(e).